

A est, pete altum & profundum: si serenitas, lude in fluctibus: si procella, caue a scopulorum littore, ne te in rupem **Matt. 10.** fures æstus illidat. Scriptum est enim: *As tute astuti sicut serpentes.* Et quia de serpentibus astutus propositum exemplum est, firmus astuti circa querenda & seruanda coniugia, diligamus tributa nobis consortia. Et si ii qui longinquis fuerat ortus sui tempore regionibus separati, inter se conuenerint, & si vir ad peregrina cõtendens: rit nulla longinquitas, nulla absentia complacitam minuat charitatem. Eadem lex præsentis absentisq; conuenit, idem naturæ vinculum inter distantes & consistentes cõiugalis charitatis iura cõstringat. Eodem iugo benedictionis vtriusq; colla sociantur, etiã si alter obeat separatarum regionũ longa diuortia: quia non corporis certice, sed mentis, iugũ gratiæ receperunt.

De vipera.

Vipera nequissimũ genus bestiarũ, et super omne quod serpetini est generis astutus, ubi cocundi cupiditatem assumpserit, murene maritimæ notam sibi requirit copulam, vel nouã præparat: progressaq; ad litus, sibilo testificata presentiam sui, ad coniugalem amplexum illã euocat. Murena autem inuita non deest, & venenatæ serpenti expetitus vsus suæ impertit coniunctionis. Quid sibi vult sermo huiusmodi, nisi ferendos esse mores coniugum: et si absens est, eius operendam presentiam: sit licet asper, fallax, inconditus, lubricus, temulentus? Quid peius veneno, quod in coniuge muræna nõ refugit? Vocata non deest, & serpetis lubricum sedula charitate complectitur. Ille tuta mala portat, & leuitatis foemineæ facilitatem: tu virũ tuum nõ potes o mulier sustinere? Adam per Euam deceptus est, non Eua per Adam. Quem vocauit ad culpam mulier, iustum est vt eum gubernatorem assumat, ne iterum foemineæ facilitate labatur. Sed horridus & incultus est. Semel placuit. Nunquid vir frequenter est eligendus? Comparẽ suũ & bos requirit, & equus diligit: & si mistetur alius, trahere iugum nescit compar alterius, & se non totum putat. Tu iugale repudias tuũ, & putas sæpe mutandum: et si vno defuerit die, supducis ritale: & statim incognita causa, quasi cognita, pudoris exequeris iniuriam? Vipera absentem requirit, absentẽ vocat, & blãdo proclamat sibilo: atq; ubi aduentare cõparem senserit, venenum euomit, reuerentiã marito deferens, verecundata nuptiale gratiam. Tu mulier aduenientem de longinquo maritũ contumelios repellis. Vipera mare prospicit, explorat iter coniugis: tu iniuriã viam viro oblitus: tu litũ motus veneni, non reicis: tu conitugalis amplexus tempore dirũ virus exæstus: nec erubescis nuptias, nec reuereris maritũ. Sed etiã tu vir, (possum? enĩ etiã sic accipere,) deponere tumorẽ cordis, asperitatẽ morũ, cũ tibi sedula vxor, occurrat: ppelle indignationem, cum blanda coniunx ad charitatẽ prouocat. Non es dominus, sed maritus: non ancillã fortitus es, sed vxorẽ. Gubernatorẽ te deus voluit esse sexus inferioris, nõ prepotentẽ. Redde studio vicẽ, redde amori gratiam. Vipera veneni suum fundit: tu nõ potes diuinitã mentis deponere? Sed habes naturale rigore: debes temperare eum cõtẽplatione coniugis: reuerentiã cõiunctionis. Potest & sic: Nolite querere viri alienũ

De polypho.

Et quia de astutia cõpimus sermo nem subtexere, qua vnusquisq; fratrem suum circumuenire & decipere nititur, & in nouas se fraudes componere: vt quem vi obtinere non potest, cũ cõscribat dolo, & futo quodam artis obducatur: fraudulentum illud polyphi ingenium non præteribo, qui vadoso in littore petram natũs, affigitur ei: atq; eius nebuloso ingenio colorẽ subit, & simili specie terga obductus plurimos pisciũ sine ulla suspitione fraudis allapsos, dum natado nõ præcauent, & laxum opinantur, cassibus furtiuæ artis includit, & sinu quodam suæ carnis intercipit. Sic spontanea venit præda, & talibus capitur argumentis: qualia sunt eorum qui ingenium suũ sæpe cõmitant, & diuersas nocendi artes mouent, vt singulorum mentes sensusq; pertentent, cũ cõtinebus cõtinentiã prædicantes, in coitu interperatium tanquã deini ab studio castitatis, & demerũ interperantiã voluptatis: vt qui eos audiũt aut vidẽt, incauta facilitate se credant: eoq; citius labuntur, dum distinguere non noriũt, nec cauere quod noceat, dum grauior sit & magis noxia improbitas, benignitatis obibrata velamine. Et ideo cauendi sunt qui crines suæ fraudis, & brachia longe lateq; dispergunt, vel specẽ induunt multiformẽ. Et isti enim polyphi sunt, nexus plurimos habentes, & callidorum ingeniorum vestigia, quibus irretire possint quicquid in scopulos suæ fraudis inciderit. Cetero quoq; quas cibi gratia præstigijs struit: naq; ipse ostreo delectatur, & carnes eius epulũ sibi querit. Sed quia vt appetes cibi, ita prospiciens est periculi: quoniã cum difficilis est venatio, tũ periculosa: difficilis, quia testis validioribus esca interior inducitur, nõ velut muris quibusdã mollitiem carnis præcepti imperialis interpres natura munuit: quam medio testarum quodã sinu concauo nutrit ac fouet, & quasi in quadã valle diffundit: & ideo calla omnia tentameta sunt cancri, quia aperire clausum ostreũ nulla vi potest: & periculosum est si chelas eius includat ad argumeta cõfugit, & insidias noua fraude molitur. Itaq; quia omnia genera delectatione mulcentur, explorat siquãdo ostreum remotis in locis ab omni vëto contra Solis radios diptychũ illud suum aperiat, & referet claustra testarum, vt libero aere visceris sui voluptatem quandã capiat: & tũc clanculo calculum immittens, impedit conclusionem ostrei, ac sic aperta claustra reperies, tuto inseri chelas, visceraque interna depascitur. Sunt ergo homines qui cancri vsũ in alienæ vsũ circumscriptionis irrepant, & infirmitatem propriæ virtutis astu quodã suffulciant, fratri dolum nesciant, & alterius pascantur eruna. Tu autem proprius esto contentus, & aliena te damna non pascant. Bonus cibus est simplicitas, innocentiã

De cãro.

Gũ. **T**als, reuerentiã coniu-
tionis de-
ponat ani-
mi ferita-
tem. No-
lite &c.

Cõiunctionis. Potest & sic: Nolite querere viri alienũ thorum, nolite insidiari alienæ copulæ. Graue est adulteriũ, & naturæ iniuria. Duos primũ deus fecit, Adam & Euam: hoc est, virũ & vxorem. Et vxorẽ de viro: hoc est de costa Adam: & iussit ambo esse in vno corpore, & in vno spiritu. Quod vnum separas corpus, vnu diuidis spiritũ: naturæ adulterium est. Sed hoc docet murene & vipere, nõ iure generis, sed ardore libidinis expetitus amplexus. Discite o viri: qui alienã permolere querit vxorem, cuius serpentis sibi affiscere cupiat cõtuberniũ, cũ etiã cõparandus ipse serpenti sit. Festinat ad viperam, quæ se in gremium viri nõ directo tramite veritatũs, sed lubrico deini amoris infundit. Festinat ad eam, quæ venenum suũ relumit: vt vipera, quæ fertur peracto coniunctionis munere, venenum quod denumerat, rursus haurire. Adultera enim vipera est. Vnde & Salomon ait quod is qui fuerit tentatus, Prou. 23: cum per vinum libido ferere consueuerit, tanquam a colubri iũ extenditur, & tanq; a cornuta diffunditur illi venenum. Et vt scias quod de adultera dixit, adiecit: Oculi tui cum viderint alienam, os tuum loquitur peruersa. Nec quisquam velut contraria posuisse nos credat, vt & ad bonum, & ad malum viperæ huius exemplo vteremur, cum ad institutionem vtrũq; proficiat, si erubescamus aut fidem non exhibere dilecto, cui exhibet serpens: aut relinquentes sancta coniugia, lubrica & nocitura salutarib; præferamus: quod facit qui cum serpente miscetur.

De fraudulento ingenio polyphi, & astutia cancri ad cibum prædandũ: notatione quoq; hominum qui simili ingenio ac fraude alios circumuenire & decipere nituntur cum persuasua adhortatione vt homo proprius sit contentus, alienisq; damnis non pascatur. Cap. VIII.

Et quia de astutia cõpimus sermo nem subtexere, qua vnusquisq; fratrem suum circumuenire & decipere nititur, & in nouas se fraudes componere: vt quem vi obtinere non potest, cũ cõscribat dolo, & futo quodam artis obducatur: fraudulentum illud polyphi ingenium non præteribo, qui vadoso in littore petram natũs, affigitur ei: atq; eius nebuloso ingenio colorẽ subit, & simili specie terga obductus plurimos pisciũ sine ulla suspitione fraudis allapsos, dum natado nõ præcauent, & laxum opinantur, cassibus furtiuæ artis includit, & sinu quodam suæ carnis intercipit. Sic spontanea venit præda, & talibus capitur argumentis: qualia sunt eorum qui ingenium suũ sæpe cõmitant, & diuersas nocendi artes mouent, vt singulorum mentes sensusq; pertentent, cũ cõtinebus cõtinentiã prædicantes, in coitu interperatium tanquã deini ab studio castitatis, & demerũ interperantiã voluptatis: vt qui eos audiũt aut vidẽt, incauta facilitate se credant: eoq; citius labuntur, dum distinguere non noriũt, nec cauere quod noceat, dum grauior sit & magis noxia improbitas, benignitatis obibrata velamine. Et ideo cauendi sunt qui crines suæ fraudis, & brachia longe lateq; dispergunt, vel specẽ induunt multiformẽ. Et isti enim polyphi sunt, nexus plurimos habentes, & callidorum ingeniorum vestigia, quibus irretire possint quicquid in scopulos suæ fraudis inciderit. Cetero quoq; quas cibi gratia præstigijs struit: naq; ipse ostreo delectatur, & carnes eius epulũ sibi querit. Sed quia vt appetes cibi, ita prospiciens est periculi: quoniã cum difficilis est venatio, tũ periculosa: difficilis, quia testis validioribus esca interior inducitur, nõ velut muris quibusdã mollitiem carnis præcepti imperialis interpres natura munuit: quam medio testarum quodã sinu concauo nutrit ac fouet, & quasi in quadã valle diffundit: & ideo calla omnia tentameta sunt cancri, quia aperire clausum ostreũ nulla vi potest: & periculosum est si chelas eius includat ad argumeta cõfugit, & insidias noua fraude molitur. Itaq; quia omnia genera delectatione mulcentur, explorat siquãdo ostreum remotis in locis ab omni vëto contra Solis radios diptychũ illud suum aperiat, & referet claustra testarum, vt libero aere visceris sui voluptatem quandã capiat: & tũc clanculo calculum immittens, impedit conclusionem ostrei, ac sic aperta claustra reperies, tuto inseri chelas, visceraque interna depascitur. Sunt ergo homines qui cancri vsũ in alienæ vsũ circumscriptionis irrepant, & infirmitatem propriæ virtutis astu quodã suffulciant, fratri dolum nesciant, & alterius pascantur eruna. Tu autem proprius esto contentus, & aliena te damna non pascant. Bonus cibus est simplicitas, innocentiã

Et quia de astutia cõpimus sermo nem subtexere, qua vnusquisq; fratrem suum circumuenire & decipere nititur, & in nouas se fraudes componere: vt quem vi obtinere non potest, cũ cõscribat dolo, & futo quodam artis obducatur: fraudulentum illud polyphi ingenium non præteribo, qui vadoso in littore petram natũs, affigitur ei: atq; eius nebuloso ingenio colorẽ subit, & simili specie terga obductus plurimos pisciũ sine ulla suspitione fraudis allapsos, dum natado nõ præcauent, & laxum opinantur, cassibus furtiuæ artis includit, & sinu quodam suæ carnis intercipit. Sic spontanea venit præda, & talibus capitur argumentis: qualia sunt eorum qui ingenium suũ sæpe cõmitant, & diuersas nocendi artes mouent, vt singulorum mentes sensusq; pertentent, cũ cõtinebus cõtinentiã prædicantes, in coitu interperatium tanquã deini ab studio castitatis, & demerũ interperantiã voluptatis: vt qui eos audiũt aut vidẽt, incauta facilitate se credant: eoq; citius labuntur, dum distinguere non noriũt, nec cauere quod noceat, dum grauior sit & magis noxia improbitas, benignitatis obibrata velamine. Et ideo cauendi sunt qui crines suæ fraudis, & brachia longe lateq; dispergunt, vel specẽ induunt multiformẽ. Et isti enim polyphi sunt, nexus plurimos habentes, & callidorum ingeniorum vestigia, quibus irretire possint quicquid in scopulos suæ fraudis inciderit. Cetero quoq; quas cibi gratia præstigijs struit: naq; ipse ostreo delectatur, & carnes eius epulũ sibi querit. Sed quia vt appetes cibi, ita prospiciens est periculi: quoniã cum difficilis est venatio, tũ periculosa: difficilis, quia testis validioribus esca interior inducitur, nõ velut muris quibusdã mollitiem carnis præcepti imperialis interpres natura munuit: quam medio testarum quodã sinu concauo nutrit ac fouet, & quasi in quadã valle diffundit: & ideo calla omnia tentameta sunt cancri, quia aperire clausum ostreũ nulla vi potest: & periculosum est si chelas eius includat ad argumeta cõfugit, & insidias noua fraude molitur. Itaq; quia omnia genera delectatione mulcentur, explorat siquãdo ostreum remotis in locis ab omni vëto contra Solis radios diptychũ illud suum aperiat, & referet claustra testarum, vt libero aere visceris sui voluptatem quandã capiat: & tũc clanculo calculum immittens, impedit conclusionem ostrei, ac sic aperta claustra reperies, tuto inseri chelas, visceraque interna depascitur. Sunt ergo homines qui cancri vsũ in alienæ vsũ circumscriptionis irrepant, & infirmitatem propriæ virtutis astu quodã suffulciant, fratri dolum nesciant, & alterius pascantur eruna. Tu autem proprius esto contentus, & aliena te damna non pascant. Bonus cibus est simplicitas, innocentiã

Gũ. **T**als, reuerentiã coniu-
tionis de-
ponat ani-
mi ferita-
tem. No-
lite &c.

Cõiunctionis. Potest & sic: Nolite querere viri alienũ thorum, nolite insidiari alienæ copulæ. Graue est adulteriũ, & naturæ iniuria. Duos primũ deus fecit, Adam & Euam: hoc est, virũ & vxorem. Et vxorẽ de viro: hoc est de costa Adam: & iussit ambo esse in vno corpore, & in vno spiritu. Quod vnum separas corpus, vnu diuidis spiritũ: naturæ adulterium est. Sed hoc docet murene & vipere, nõ iure generis, sed ardore libidinis expetitus amplexus. Discite o viri: qui alienã permolere querit vxorem, cuius serpentis sibi affiscere cupiat cõtuberniũ, cũ etiã cõparandus ipse serpenti sit. Festinat ad viperam, quæ se in gremium viri nõ directo tramite veritatũs, sed lubrico deini amoris infundit. Festinat ad eam, quæ venenum suũ relumit: vt vipera, quæ fertur peracto coniunctionis munere, venenum quod denumerat, rursus haurire. Adultera enim vipera est. Vnde & Salomon ait quod is qui fuerit tentatus, Prou. 23: cum per vinum libido ferere consueuerit, tanquam a colubri iũ extenditur, & tanq; a cornuta diffunditur illi venenum. Et vt scias quod de adultera dixit, adiecit: Oculi tui cum viderint alienam, os tuum loquitur peruersa. Nec quisquam velut contraria posuisse nos credat, vt & ad bonum, & ad malum viperæ huius exemplo vteremur, cum ad institutionem vtrũq; proficiat, si erubescamus aut fidem non exhibere dilecto, cui exhibet serpens: aut relinquentes sancta coniugia, lubrica & nocitura salutarib; præferamus: quod facit qui cum serpente miscetur.

Gũ.